

Essaybundel over intensieve veehouderij Voor het debat of voor het archief?

In een lijvige essaybundel gaven 62 Wageningse onderzoekers begin februari hun visie op de intensieve veehouderij. Een zinvolle bijdrage aan het maatschappelijk debat? Of verdwijnt het boekwerk 'als een baksteen in de maatschappelijke golven'?

tekst: Albert Sikkema / illustratie: Marjolein Pijnappels

Dick Veerman

Eigenaar website foodlog.nl.

'Het rapport bevat prachtige bijdragen, al mis ik diversiteit in de kleur van de meningen. Het is kritisch naar de eigen sector toe en tegelijk een apologie daarvoor. Ik kan dat waarderen. Maar wees reëel, daar gaat het niet om. **Het zal zinken als een baksteen in de maatschappelijke golven van tegen-sentiment richting alle dierhouderij die niet op de Ot & Sien-leest is geschoeid.** Dat is een visie die door de tegenstanders krachtig tot de heersende opinie is gemaakt bij publiek en media. Dat maakt een dergelijk rapport, los van de kwaliteit, vooral interessant voor de archieven.'

Roos Vonk

Hoogleraar Sociale psychologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en initiatiefnemer van het hooglerarenpamflet tegen de intensieve veehouderij vorig jaar.

'Ik heb het boek ontvangen, maar heb geen tijd om me er in te verdiepen. De indruk die ik krijg van de essaybundel is dat het allemaal wel goed komt met de intensieve veehouderij. Nou, die indruk heb ik niet.' Een dag later: 'Ik heb toevallig net een andere uitgave binnen van Wageningen UR: de brochure 'Vleesminnaars, vleesminderaars en vleesmijders' van Bakker en Dagevos. Dat lijkt me veel interessanter om te gaan lezen!'

Dick Veerman

'Het moet anders. Laat mensen op een voor hen herkenbare manier voelen hoe voedsel hen sociaal en economisch raakt. Laat zien dat dierlijke en plantaardige landbouw een samenhangend geheel vormen. Maak daar steeds nieuws van en zorg dat het een spannend vervolg-

verhaal wordt waarmee je permanent in het nieuws bent. Zolang dat niet gebeurt zijn dergelijke rapporten bestemd voor lieden die het er al mee eens waren en het elkaar nog eens bevestigen. **De sector heeft geen mediastrategie. Als dit 'm moest wezen, dan is het tijd om naar nieuwe adviseurs uit te zien.'**

Martin Scholten

Directeur Animal Sciences Group, Wageningen UR.

'Ben je voor of tegen de intensieve veehouderij? Daar spitste het publieke debat zich vorig jaar op toe. Ik miste een genuanceerde Wageningse inbreng in het debat. De essaybundel laat nu in de volle breedte zien hoe je vanuit kennis tegen de veehouderij kunt aankijken. We leveren meerdere bouwstenen aan, vanuit het oogpunt van dierenwelzijn, milieu, volksgezondheid, voedselzekerheid, economisch perspectief en ethiek. Er is niet één wijsheid. **De uiteindelijke vraag is: welke veehouderij past in onze maatschappij?** Dat bepalen wij niet. Dat is aan de ondernemers, overheid, maatschappelijke organisaties, burgers en consumenten.'

Wyno Zwanenburg

Voorzitter van de Nederlandse Vakbond Varkenshouders.

'Ik heb 'm gekregen, maar nog niet bekeken. De komende dagen komt het er ook niet van, ik heb andere prioriteiten. Bijna alle varkenshouders zitten in een penibele financiële situatie, nu de grondstoffen erg duur zijn en de vleesprijs niet omhoog gaat. Ik heb veel overleg met de overheid en ketenpartners om de varkensprijs omhoog te krijgen. **Ik heb pas half maart tijd voor het boek.'**

Martin Scholten

'De bundel bevat een grote verscheidenheid aan inzichten. Die verscheidenheid is door de essayvorm goed toegankelijk gemaakt, ook voor elkaar. De deelnemers aan de bundel begrijpen nu iets gemakkelijker wat de ander bedoelt. Er is een netwerk van onderzoekers opgezet over dit vraagstuk. We moeten voorkomen dat we in een dogmatisch strakke discussie terechtkomen, zo van: een bedrijf mag niet groter dan 1,5 hectare of een x-aantal dieren zijn. Dan krijg je allerlei aanpassingen, zonder garantie voor een zorgvuldige inrichting. We moeten onze inzichten niet reduceren tot getalsmatige normen, maar omzetten in een ruimte om vernieuwend te ontwerpen. . Daarbij gaat het niet alleen om technische kennis- meningen zijn ook feiten.'

Henk Jochemsen

Hoogleraar Christelijke Filosofie aan Wageningen UR. Jochemsen ondertekende vorig jaar het pleidooi van Roos Vonk tegen de intensieve veehouderij en is medeauteur in de essaybundel.

'Het is goed dat de essaybundel er is. **De critici van de intensieve veehouderij zullen de essays te weinig radicaal vinden, stel ik me voor.** Maar in deze bundel worden stappen gezet in de goede richting; die van de duurzame veehouderij. Er is aandacht voor het gesleep met grote hoeveelheden grondstoffen, het dierenwelzijn, het mestprobleem en de risico's voor de volksgezondheid. De oplossing zit niet alleen in nieuwe technieken, we moeten naar een ingrijpende aanpassing van de veehouderij. Dit is een stap daarin. Ik geloof niet in grote masterplannen, wel in een lange-termijnvisie. Het is zaak dat we het debat voeren. Dat debat moet je open voeren, zonder uitsluitingen vooraf. Mij viel op in de essaybundel dat er veel meer aandacht is voor duurzaamheid in landbouwwetenschappelijke kring dan tien jaar geleden.'

Sjoerd van der Wouw

Campagneleider bij Wakker Dier.

'Het ligt voor me, maar ik ga het niet helemaal lezen. **Het heeft geen zin om nog meer rapporten te schrijven, het is de hoogste tijd dat Wageningen UR met praktische oplossingen komt.** De vleeskippen zijn zo sterk doorgefokt op groei dat

welzijn en gezondheid van de dieren niet meer acceptabel is. Ook melkkoeien hebben welzijnsproblemen omdat ze zijn doorgefokt op melkgift. Dat zijn fouten in het systeem die hersteld moeten worden. Wageningen UR lijkt daarvan doordrongen, maar ik wacht op praktische oplossingen. En die zie ik niet zo snel uit Wageningen komen. De belangrijkste onderzoeksfinanciers, het bedrijfsleven, sturen het onderzoek. En die willen productie blijven draaien. Wil Wageningen een slag maken, dan moet ze in de onderzoekspraktijk minder afhankelijk worden van die bedrijfsbelangen.'

Henk Jochemsen

'Een zwakke kant van de bundel is dat iedereen zijn eigen verhaal houdt en niet op elkaars betoog ingaat. Maar dat kun je ook een sterke kant noemen: het is een palet van inzichten. Dit geeft een stuk van de discussie weer. Er is nog geen begin van nieuw beleid, maar die moet de politiek uitstippelen.' ③

[E]

A FOR EFFORT, C FOR IMPACT?

Wageningen researchers have published a hefty tome of essays on the thorny issue of intensive livestock farming. A tour de force or doomed to gather dust in the archives? The latter, says **Dick Veerman** (foodlog.nl): the tide has turned against intensive farming and no one has ears for an apology for it. **Roos Vonk**, who organized a petition against intensive farming has only had time to dip into the book but thinks the picture it paints is too rosy. But philosopher **Henk Jochemsen**, who signed the petition and also contributed to the essay collection, feels its emphasis on making farming more sustainable is a step in the right direction. And **Martin Scholten**, director of Animal Sciences sees the book as Wageningen's more subtle contribution to a polarized debate. No comment from Dutch pig farmers' union leader **Wyno Zwanenburg**: he's too busy negotiating fair pork prices for the farmers. Animal rights campaigner **Sjoerd van der Wouw** won't be reading much of the book at all: he's sick of words and wants some action. He feels that if Wageningen UR wants to make a real contribution it will have to conduct its livestock research more independently of the industry.

The full story? resource.wur.nl/en